

zaaknummer 2014W1173(4)

19 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. Berckel-van der Rijken, advocaat te
Breda

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de orde der Benedictijnen,
juridisch adviseur: prof. mr. [naam]

1. De procedure

1.1 Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2014.

1.2 Op 29 augustus 2014 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van prof. mr. Van Wijmen.

1.3 Op 12 februari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met mevrouw [naam], vertrouwenspersoon. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Klager werd bijgestaan door mr. Van Berckel- van der Rijken.

Aangeklaagde is verschenen met pater [naam], abt van de orde der Benedictijnen. Hij werd bijgestaan door prof. mr. [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager had al veel akelige dingen meegemaakt in diverse kloosterorden, toen hij werd opgevangen door broeder [naam]. Broeder [naam] woonde in het klooster van de Benedictijnen, de [naam]abdij, in [plaats]. Er ontstond een hechte vriendschap tussen klager en broeder [naam]. Regelmatig ging klager bij zijn vriend op bezoek en mocht dan ook logeren in het klooster in een van de gastenkamers. Klager vond daar de rust om zich voor te bereiden op examens en proefwerken en om zich wat te ontspannen.

Aangeklaagde was werkzaam als (nacht)portier in het klooster en had ook de taak om voor de gasten te zorgen. Klager bezocht het klooster al zeker een jaar, toen hij op een avond in 1967 een enorme hoestbui had en vreselijk benauwd werd. Plotseling stond aangeklaagde in zijn kamer. Deze verleende geen enkele hulp aan de klager, maar werd vrijwel onmiddellijk handtastelijk. Aangeklaagde probeerde klager te zoenen en deed zijn habijt omhoog, waaronder hij geen ondergoed droeg. Klager werd kwaad, maar dat interesseerde aangeklaagde niet. Deze begon tegen klager aan te rijden. Deze kon zich niet goed verzetten omdat hij het zo benauwd had. Uiteindelijk vertrok aangeklaagde met de mededeling: ‘Oh, ik dacht dat je het wel leuk zou vinden’.

Klager stelt dat, tijdens zijn volgende bezoeken aan het klooster, dit soort misbruik vaker heeft plaatsgehad. Ter zitting heeft klager vermeld dat de aanrandingen in totaal drie maal hebben plaatsgevonden. Na de derde keer heeft hij zijn vriend broeder [naam] de volgende dag na de mis op de hoogte gesteld. Ook de toenmalig abt [naam] is over het grensoverschrijdend gedrag van aangeklaagde geïnformeerd. Binnen de congregatie heeft dit tot problemen geleid voor broeder [naam]. Later mochten klager en broeder [naam] elkaar alleen nog ontmoeten buiten de muren van het klooster.

2.2 In 2010 heeft klager aangeklaagde aangesproken op zijn gedrag in 1967. Aangeklaagde heeft het misbruik erkend. Ook de abt heeft erkend dat hij op de hoogte is van de handelingen van aangeklaagde, aldus klager.

2.3 Het feit dat klager is misbruikt heeft veel invloed gehad op het latere leven van klager. Lange tijd heeft hij er met niemand over kunnen praten. Klager heeft lang getwijfeld aan zijn identiteit en wist niet of hij nu met mannen of vrouwen moest omgaan.

Klager heeft later vernomen dat een heerroom van hem ook ontuchtelijke handelingen met kinderen heeft verricht en klager schaamt zich daarvoor. Hij heeft er zelfs last van ondervonden bij een sollicitatie, nu de achternamen van heerroom en hemzelf overeenkomen. Toen klager veel later met zijn ouders sprak over hetgeen hem in zijn vroege jeugd is overkomen en over hetgeen later aangeklaagde bij hem heeft gedaan, geloofden zijn ouders hem niet. Het heeft tot een definitieve breuk met de ouders geleid.

Mevrouw [naam] heeft ter zitting verklaard dat zij van 2008 tot 2010 met klager een praktijk voor natuurgeneeswijzen heeft gehad, waarbij veel broeders en zusters van het desbetreffende klooster bij hen onder behandeling waren. Een van deze broeders die bij hen onder behandeling was, zou ook kunnen verklaren over het gedrag van aangeklaagde, maar klager wil dit niet aan hem vragen.

Klager heeft er een flinke angst voor de clerus aan overgehouden. Ook in de opvoeding van de kinderen heeft deze houding een grote rol gespeeld.

2.4 Het is voor klager van belang dat het seksueel misbruik binnen de katholieke kerk wordt erkend, zodat de slachtoffers van hun schuldgevoel af kunnen komen en de kerk haar verantwoordelijkheid neemt. Het feit dat velen binnen de kerk op de hoogte waren van de mistoestanden en daar niets mee deden, maakt hem woest.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

3.1 Prof. mr. [naam] heeft zich namens aangeklaagde schriftelijk verweerd. Aangeklaagde heeft toegegeven dat de handeling zoals door klager omschreven werkelijk heeft plaatsgevonden en hij heeft daarvoor ook zijn schriftelijke verontschuldigen aangeboden. Aangeklaagde ontkent echter ten stelligste dat deze handelingen vaker dan één maal zijn voorgekomen.

3.2 Aangeklaagde wenst te benadrukken dat hij door klager gedwongen is om onder zijn getypte excuusbrief handmatig te schrijven dat hij meerdere gasten vaker heeft lastig gevallen met zijn grensoverschrijdend gedrag. Klager had bedreigd om naar de krant te gaan, wanneer aangeklaagde het briefje niet zou aanvullen.

Aangeklaagde ontkent dat hij andere gasten heeft lastig gevallen. Hij klopte wel eens aan om te vragen of zij hun fiets wel hadden afgesloten, maar hij bleef altijd op de drempel staan. Toen gasten lieten merken dat zij dat hinderlijk vonden, heeft aangeklaagde binnen het klooster een ander functie gekregen, dus niet meer in het gastenkwartier. Herhaling van het gedrag is derhalve verder onmogelijk geweest

3.3 Zonder het gebeurde te willen bagatelliseren, heeft mr. [naam] opgemerkt dat klager al negentien jaar oud was in 1967 en dat men dan toch nauwelijks nog kan spreken van het feit dat klager op jeugdige leeftijd door aangeklaagde is misbruikt.

3.4 De [naam] gemeenschap te [plaats] valt thans onder jurisdictie van de [naam]abdij in [plaats]. De abt, [naam], heeft in zijn brief van 9 september 2014, ingekomen ter griffie op 26 september 2014, verklaard dat hij aangeklaagde vrij goed kent. Naar het oordeel van de abt voerde aangeklaagde al zijn taken naar tevredenheid uit en maakte hij zich verdienstelijk als ziekenbroeder, boekhouder en (nacht)portier.

Van een van de leidinggevenden in het klooster, mevrouw [naam], heeft de abt vernomen dat klager vaak bij broeder [naam] op bezoek kwam en door zijn vrijpostigheden problemen veroorzaakte. Zo ging klager, zonder zich eerst te melden broeder [naam] in zijn kamer opzoeken.

Ter zitting heeft de abt gezegd dat het niet juist is dat hij in die tijd op de hoogte was van hetgeen er zou zijn gebeurd. De abt heeft eind jaren zestig slechts van de kloosterraad vernomen dat aangeklaagde was ontheven van zijn functie van nachtportier en weer een kamer had gekregen in het klooster zelf.

3.5 Ter zitting heeft aangeklaagde nogmaals zelf verklaard dat “het feit” slechts eenmaal heeft plaatsgevonden.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer achtenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan.

De Klachtencommissie dient te onderzoeken of het aannemelijk is dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie stelt allereerst vast dat door aangeklaagde niet wordt bestreden dat hij bij klager grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Aangeklaagde heeft niet dat bestreden dat hij op een avond in 1967 bij klager in zijn gastenkamer is gekomen, dat hij heeft getracht

klager te zoenen, zijn habijt omhoog heeft getrokken en met zijn blote geslacht heeft getracht tegen klager aan te rijden.

De Klachtencommissie acht op grond van vorenstaande aannemelijk dat klager door aangeklaagde die keer seksueel is misbruikt. De Klachtencommissie zal dan ook adviseren dit gedeelte van de klacht gegrond te verklaren.

Voorts heeft klager gesteld dat genoemde feiten zich nog tweemaal hebben voorgedaan. Aangeklaagde heeft dit met klem ontkend.

Nu gebleken is dat er geen feiten of omstandigheden door klager zijn aangedragen die dit gedeelte van de verklaring ondersteunen, acht de Klachtencommissie niet aannemelijk dat, zoals door klager gesteld, het seksueel misbruik meer dan eenmaal heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie heeft derhalve moeten vaststellen dat voor deze genoemde feiten onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de Klachtencommissie niet kan adviseren dit gedeelte van de klacht gegrond te verklaren.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmakend van zijn positie van nachtportier in het klooster hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was lid van de geestelijke stand en als zodanig diende hij zich te allen tijde het respect dat men zeker in die tijd kloosterlingen toedroeg waardig te tonen.

4.5 De gegrondverklaring van de klacht kan wellicht bijdragen aan de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht, ten aanzien van het eenmalig seksueel misbruik, door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Orde der Benedictijnen de klacht gegrond te verklaren, voor zover deze betrekking heeft op eenmalig seksueel misbruik door aangeklaagde.

Dit advies is vastgesteld op 19 maart 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. L. Erfteijer, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.